

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра економіки та публічного управління

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та публічного управління
факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

Завідувач кафедри
проф. Галина КАПЛЕНКО

СИЛАБУС

з навчальної	Фінансове	забезпечення	спроможності
дисципліни	територіальних	громад	
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)		
Галузь знань:	28	Публічне управління та адміністрування	
Спеціальність:	281	Публічне управління та адміністрування	

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

Назва навчальної дисципліни	Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Коперника, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу Кафедра економіки та публічного управління

Інформація про викладача

Викладачі дисципліни	Возняк Галина Василівна професор кафедри економіки та публічного управління Львівського національного університету імені Івана Франка, д.е.н., ст.н.с.
Контактна інформація викладачів	halyna.vozniak@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Кожної середи, 14⁰⁰-15⁰⁰ год. (вул. Коперника, 3, ауд.408) Консультації в день проведення аудиторних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації (п'ятниця 16⁰⁰-17⁰⁰) через Teams, Skype, Viber, Telegram або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.

Інформація про навчальну дисципліну

Форма навчання	Денна, заочна
Семестровий (підсумковий) контроль	Залік
Мова викладання	українська
Сторінка навчальної дисципліни	Сторінка факультету управління фінансами та бізнесу → Навчання → Бакалавр → ОП «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах» https://financial.lnu.edu.ua/bakalavr_upravlinnia-personalom-v-orhanakh-publichnoi-vlady-ta-biznes-strukturakh
Інформація про навчальну дисципліну	Дисципліна «Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад» є вибірковою навчальною дисципліною, яка викладається для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування») для освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування», яка викладається в 4 семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS).

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

<p>Коротка анотація навчальної дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад» спрямована на оволодіння знаннями щодо розуміння особливостей функціонування фінансів територіальних громад та формування навичок, необхідних для генерування управлінських рішень з фінансового забезпечення спроможності територіальних громад, застосування яких сприятиме успішному навчанню та майбутній професійній діяльності.</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про суть і особливості функціонування фінансів територіальних громад, а також вироблення навиків висувати пропозиції та обґрунтовувати рішення щодо формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування та напрямів зміцнення фінансової спроможності громад, застосування яких в майбутньому дасть змогу реалізувати завдання і функції професійної діяльності.</p> <p>Основні завдання викладання навчальної дисципліни: ознайомити майбутніх фахівців із базовими поняттями та фінансовою термінологією, сформувати уявлення про суть, змістовні характеристики та призначення фінансів територіальних громад; розвинути знання про територіальну громаду як первинного суб'єкта місцевого самоврядування; розуміти організаційні засади, принципи організації та правові основи системи місцевого самоврядування; вивчити особливості функціонування представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування; розвинути знання про теорію і практику місцевого економічного розвитку; володіти здатністю розробляти та пропонувати рішення щодо формування і використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування; здобуття знань щодо видаткових повноважень місцевого самоврядування; ознайомитись із змістовними характеристиками фінансової спроможності територіальних громад, розвинути навички пошуку додаткових джерел фінансових ресурсів для фінансування власних потреб та делегованих повноважень; сформувати навички аналізування та оцінювання тенденцій та виявлення проблем фінансового забезпечення спроможності територіальних громад, а також напрацювання рішень щодо їх вирішення.</p>
<p>Обсяг навчальної дисципліни</p>	<p>Денна форма навчання: всього 48 аудиторних годин. З них 32 год. лекцій, 16 год. семінарські заняття та 102 год. самостійна робота студентів.</p> <p>Заочна форма навчання: всього 16 аудиторних год. З них 10 год. лекцій, 6 год. семінарські заняття та 134 год. самостійна робота студентів.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Спроможність територіальних громад, децентралізація, місцеве самоврядування, місцевий економічний розвиток, фінансові ресурси, місцеві бюджети, фінансові механізми.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після вивчення навчальної дисципліни «Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад» здобувачі вищої освіти повинні</p> <p>а) знати: зміст, основне призначення та специфіку організації фінансів територіальних громад; основні засади об'єднання територій у громади; принципи організації та повноваження органів місцевого самоврядування; склад і структуру фінансових ресурсів територіальних громад, джерела формування доходів та напрями використання коштів бюджетів органів місцевого самоврядування; повноваження виконавчих органів влади</p>

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

	<p>щодо реалізації бюджетного процесу та їх взаємодію при здійсненні бюджетних процедур на рівні територіальних громад; особливості використання фінансового інструментарію сприяння місцевому економічному розвитку; функції та права громадян щодо їх участі у процесі управління фінансовими ресурсами територіальних громад.</p> <p>б) уміти: використовувати теоретичний та методичний інструментарій для оцінювання фінансової спроможності громад та територій, пропонувати професійні рішення та забезпечувати умови їх реалізації; пропонувати обґрунтовані рішення щодо формування і використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування; використовувати на практиці основні прийоми планування фінансових ресурсів територіальної громади; аналізувати склад і структуру дохідної і видаткової частин бюджетів місцевого самоврядування, виявляти недоліки бюджетного планування та пропонувати професійні рішення; аналізувати інформацію про виконання місцевих бюджетів та робити оцінку індикаторів податкоспроможності територіальних громад.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>ПРН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.</p> <p>ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.</p> <p>ПРН20. Організувати розробку та реалізацію проектів і стратегій, генерувати нові ідеї із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.</p> <p>Програмні компетентності:</p> <p>ЗК2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p> <p>СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.</p> <p>СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.</p>
<p>Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)</p>	<p>Дослідницькі навички: здобувачі навчаються збирати, аналізувати та оцінювати масиви інформації, пропонувати управлінські рішення та тестувати їх. Критичне мислення: здобувачі розвивають навички аналізу та оцінки інформації, логічне мислення та здатність наводити обґрунтовані аргументи. Етика та академічна</p>

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

	<p>доброчесність: розуміння етичних питань у науці та вміння слідкувати за стандартами академічної доброчесності, відповідальна обробка даних і дотримання правил цитування. Робота в команді: у процесі групових досліджень здобувачі навчаються спільній роботі, співпраці та розвитку комунікативних навичок. Креативність та інноваційність: вивчення існуючих фінансових проблем розвитку територіальних громад, генерування креативних підходів до їх вирішення та пошуку нових рішень. Самодисципліна та тайм-менеджмент: здобувачі навчаються організувати свою роботу, визначати пріоритетність та виконувати завдання вчасно. Аналітичні навички: вміння розбиратися в складних проблемах та розв'язувати їх, здатність аналізувати структуровану інформацію.</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Територіальна громада як основа місцевого самоврядування: суть та змістовні характеристики. Тема 2. Децентралізація як передумова та основа забезпечення фінансової спроможності територіальних громад. Особливості реформування в Україні. Тема 3. Представницькі органи місцевого самоврядування: функції, повноваження та правовий статус. Тема 4. Формування та функціонування виконавчих органів місцевого самоврядування. Тема 5. Ресурсний потенціал територіальних громад. Тема 6. Місцевий економічний розвиток. Тема 7. Місцеві бюджети як основа розвитку та забезпечення спроможності територіальних громад. Тема 8. Бюджетне регулювання та міжбюджетні відносини. Тема 9. Комунальна власність та фінанси комунальних підприємств. Тема 10. Місцеві запозичення як інструмент нарощення інвестиційного потенціалу територіальних громад. Тема 11. Бюджетна партисипація на місцевому рівні. Тема 12. Проектне фінансування у забезпеченні місцевого економічного розвитку. Тема 13. Бюджетний процес та бюджетний контроль на місцевому рівні. Тема 14. Фінансові інструменти відновлення та розвитку територіальних громад. Тема 15. Механізми зміцнення фінансової спроможності територіальних громад. Тема 16. Світові практики організації фінансів територіальних громад: досвід для України.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення навчальної дисципліни «Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад» здобувачі вищої освіти потребують базових знань з таких нормативних дисциплін як: «Теорія і практика публічного управління», «Публічні фінанси та бюджетування», «Сталий розвиток в умовах глобалізації», «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва». Вивчаючи навчальну дисципліну «Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад» здобувачі вищої освіти отримають знання, достатні для сприйняття категоріального апарату та розуміння особливостей «Формування та реалізації публічної політики», «Теорії і практики прийняття управлінських рішень» і ін.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під</p>	<p>Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. Методи демонстрації перед здобувачами вищої освіти зразків пошукової діяльності - навчальний диспут; пояснення методом проблемних</p>

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

<p>час викладання навчальної дисципліни</p>	<p>ситуацій; показ слайдів, презентацій, робота з навчальною літературою, текстом. Презентації, лекції, семінари-дискусії, робота в малих групах, кейс-методи, ділові ігри, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т. д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусія, групові дискусії (здобувачі діляться на групи для обговорення конкретних питань або проблем), запрошення на аудиторні заняття фахівців-практиків за тематикою навчальної дисципліни, використання інтерактивних онлайн-платформ: Дія, Prometheus, EdEra, ВУМ (Відкритий Університет Майдану), Цифрова освіта.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Наявність ноутбука, проектора, доступ до мережі Internet, фліпчарт, кольорові маркери. Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальноживаних програм і операційних систем.</p>
<p>Література для вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Уся література, яку здобувачі вищої освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел інформації, яких немає у списку рекомендованих.</p> <p>ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики, перспективи здійснення: наук. доп. / [В. С. Куйбіда та ін.] ; за заг. ред. В. С. Куйбіди: Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2018. 179 с. 2. Утвенко В. В. Теорія та історія місцевого самоврядування: Навч. посібник / В. В. Утвенко. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 234 с. Бібліогр.: с. 226–231. 3. Інститут старост в об'єднаних громадах: обрання та місце у системі управління / О. Колесников, О. Калашнікова, М. Дзюпин. К. 2016. 36 с. 4. Кравченко В. В., Бородін Є. І., Квітка С. А. Місцеве самоврядування в системі публічного управління : навч. посіб. у схемах / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т. держ. упр. Дніпро : ГРАНІ, 2018. 147 с. 5. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. К. : НАДУ, 2014. 6. Бюджетна система: Підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 626 с. 7. Маслій Н. Д. Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід : навчальний посібник / Н. Д. Маслій, М. А. Дем'янчук. — Одеса : Астропринт, 2022. — 338 с. http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33850 8. Муніципальний менеджмент: підручник / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. Тернопіль, 2019. 364 с. 9. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с. 10. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - 536 с.

11. Шевченко С. О., Трещов М. М., Мунько А. Ю. Ш 37 Управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади : навч. посібник / С. О. Шевченко, М. М. Трещов, А. Ю. Мунько. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 392 с.
12. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку. Монографія / за ред. Кравціва В.С., Сторонянської І.З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». 2020. 531 с. ;
13. Спасів Н. Я. Фінанси об'єднаних територіальних громад: детермінанти та пріоритети розвитку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 480 с.
14. Блейклі Е. Дж. Планування місцевого економічного розвитку: теорія і практика / Блейклі Е. Дж.; пер. з англ. Львів: Літопис, 2012. 416 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

15. Возняк Г.В., Патицька Х.О. Фінанси територіальних громад України в умовах поширення пандемії: проблемно орієнтований аналіз з урахуванням поведінкових аспектів. Економіка України. 2021. № 6. С. 78—98.
16. Возняк Г.В., Підприємницькі активи територіальних громад в умовах війни: нові виклики та проблеми управління. Фінанси України. 2022 №3. 38-52.
17. Возняк Г.В. Порушення та зловживання в управлінні фінансовими ресурсами на місцевому рівні в умовах децентралізації. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Том 1.№ 21 (2020).173-181. URL: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/553>
18. Возняк Г.В. Бюджетне вирівнювання: теоретико-методологічні аспекти. Фінанси України. №4. 2017. 42-54.
19. Возняк Г.В. Особливості міжбюджетних відносин в контексті досягнення фінансової спроможності територіальних громад. Світ фінансів. 2017. 2(51).17-28. URL:<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/22603/1/%d0%92%d0%be%d0%b7%d0%bd%d1%8f%d0%ba%20%d0%93..pdf>
20. Адміністративно-територіальний устрій України: методологічні основи та практика реформування. монографія / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. В. С. Кравців. – Львів, 2016. – 264 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
21. Євтушенко Н., Малишко В., Городніченко Ю. Забезпечення фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. *Економічний вісник університету*. 2020. Вип. 46. С. 191-199.
22. Gorzym-Wilkowski W. Zarys ekonomiki gminy / Gorzym-Wilkowski W., Miszczuk A. Lublin, Norbertinum, 2015. 254 s.
23. Культура партисипації. Український культурний фонд: <https://uaculture.org/texts/kultura-partysypacziyi>
24. Аблеєва, І. Ю. SWOT-аналіз соціо-економіко-екологічних систем [Текст] : навч. посіб. / Ірина Юріївна Аблеєва, Леонід Дмитрович Пляцук. — Суми : СумДУ, 2022. 229 с.
25. Ліщинський, І. Практика впровадження місцевого менеджменту в Європейському Союзі [Текст] : навч.-практ. посіб. / Ігор Ліщинський, Марія Лизун. — Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 72 с.
26. Григорків В.С., Григорків М.В. Моделювання економіки: практикум: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 208 с.

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

	<p>ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ</p> <p>27. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80 ;</p> <p>28. Європейська Хартія місцевого самоврядування (Рада Європи, 15 жовтня 1985 р.).</p> <p>29. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 ;</p> <p>30. Конституція України: від 26.06.96. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cg</p> <p>31. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01.04.2014р., №333-р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p ;</p> <p>32. Закон України “Про статус депутатів місцевих рад” від 11 липня 2002 р. № 93-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text</p> <p>33. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об’єднаних територіальних громад» від 31.01.2018р. No 60-р. URL: www.kmu.gov.ua/ua/npas/pitannya-peredachi-1 ;</p> <p>34. Наказ Міністерства фінансів України «Про порядок ведення Реєстру місцевих запозичень та місцевих гарантій» від 25.07.2012 № 866 URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1375-12 ;</p> <p>35. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua</p> <p>36. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. № 2456-VI URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17.</p> <p>37. Закон України «Про добровільне об’єднання територіальних громад» від 5.02.2015р., № 157-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19</p> <p>38. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: https://openbudget.gov.ua/</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>Підсумкова модульна оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих студентом за поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінки за модульний контроль, оцінок за СРС та ІНДР. Максимальна модульна оцінка становить 100 балів.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на семінарських заняттях (поточне тестування, опитування, виступи тощо), модульному контролі, захисті ІНДР та перевірки СРС. При цьому обов’язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час аудиторних занять; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов’язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Модульний контроль проходить у формі тестування на університетській платформі Teams.</p>

Критерії оцінювання

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях		
Критерії оцінювання		5 балів
студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	5	
студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	4	
студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	3	
студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.	2	
студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішиво крім тестові завдання.	1	
студент не готовий до заняття.	0	
2. Самостійна робота студентів (СРС)		
Критерії оцінювання		5 балів
Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт) Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі (виконанні залікового модулю).	5	
3. Індивідуальна робота студентів (ІНДР)		
Критерії оцінювання		15 балів
▪ робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	12-15	
▪ робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	8-11	
▪ робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	4-7	

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

▪ робота не зарахована	0
4. Модульний контроль	
Критерії оцінювання	45 балів
<p>Обов'язковий для всіх студентів, містить 10 завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ завдання 1-5 – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання із вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь. За кожне правильно виконане завдання виставляється 1 бал. (максимально 5 × 1 = 5 балів). ▪ завдання 6-8 – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється 5 балів (максимально 3 × 5 = 15 балів). <p>завдання 9-10 – завдання з розгорнутою відповіддю (повне обґрунтування відповіді). В цих завданнях потрібно зробити послідовні, логічні пояснення, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки схемами, графіками, таблицями. Оцінювання завдань третього рівня 12,5 балів: (максимально 2 × 12.5= 25 балів).</p>	45

Поточний та модульний контроль			
Семінарські заняття (35 балів)	Індивідуальна робота студента (ІНДР) (15 балів)	Самостійна робота студентів (5 балів)	Модульний контроль (45 балів)
100 балів			

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, диференційований залік	Залік
A	90 – 100	5	відмінно
B	81 – 89	4	дуже добре
C	71 – 80		добре
D	61 – 70	3	задовільно
E	51 – 60		достатньо
FX (F)	0 – 50	2	незадовільно
			зараховано
			незараховано

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

Питання до підсумкового контролю знань

1. Розкрийте суть місцевого самоврядування як форми народовладдя і публічної влади.
2. Назвіть основні ознаки та охарактеризуйте принципи місцевого самоврядування.
3. Назвіть основні функції органів місцевого самоврядування.
4. Дайте коротку характеристику конституційно-правових основ функціонування місцевого самоврядування в Україні.
5. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Дайте характеристику.
6. Як розумієте зміст поняття «децентралізація»?
7. Назвіть ризики та переваги децентралізації для місцевого економічного розвитку.
8. Реформа децентралізації в Україні: суть, особливості перебігу, результати.
9. Повноваження місцевого самоврядування.
10. Форми здійснення місцевого самоврядування.
11. Місцеве самоврядування і територіальна автономія. Що можете сказати з цього приводу? Як співвідносяться ці поняття між собою?
12. Європейська хартія місцевого самоврядування. В чому її унікальність?
13. Назвіть основні положення ЄХМС. Чому, на вашу думку, вона є фундаментом місцевого самоврядування.
14. Представницькі органи місцевого самоврядування та їх правовий статус. Дайте коротку характеристику.
15. Місцеві ради та їх функції. Охарактеризуйте.
16. Повноваження сільських, селищних, міських рад, а також районних і обласних.
17. Депутати місцевих рад: права і обов'язки. Форми, методи та особливості їх роботи.
18. Виконавчі органи місцевого самоврядування в Україні. Дайте характеристику.
19. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Обґрунтуйте думку.
20. Старости та їх повноваження. Дайте коротку характеристику.
21. Дайте визначення «територіальної громади». Які типи громад Вам відомі?
22. Опишіть ознаки територіальної громади.
23. Назвіть відомі вам форми співробітництва територіальних громад. В чому доцільність такої співпраці?
24. Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування. Розкрийте суть та ознаки.
25. Дайте характеристику ресурсного потенціалу територіальних громад.
26. Назвіть основні ресурси, якими володіють територіальні громади. В чому їх особливість.
27. Дайте характеристику інвестиційних та грантових ресурсів розвитку територіальних громад.
28. Що таке фінансова спроможність громади? Як її можна оцінити?
29. Що таке фінансова самодостатність громади?
30. Дайте визначення та охарактеризуйте змістовні характеристики місцевого економічного розвитку.
31. Особливості МЕР в умовах війни. В чому проявляються?
32. Програми та інструменти МЕР. Дайте коротку характеристику.

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

33. Розкрийте суть місцевих бюджетів та принципи їх побудови.
34. Структура доходів місцевих бюджетів України (згідно Бюджетного кодексу).
35. Назвіть бюджетоформуючі статі місцевих бюджетів та обґрунтуйте думку.
36. Власні і закріплені доходи місцевих бюджетів. Дайте характеристику.
37. Видатки місцевих бюджетів та їх фінансування.
38. Що розумієте під поняттям «бюджет розвитку»?
39. Чи можна досягти збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів в умовах нестабільності? Обґрунтуйте думку.
40. Назвіть ключові проблеми наповнення місцевих бюджетів в Україні на даний час.
41. Охарактеризуйте основні напрями використання коштів місцевих бюджетів.
42. Що розумієте під поняттям «міжбюджетні відносини»?
43. Назвіть види міжбюджетних трансфертів.
44. Чому, на Вашу думку, відбувається бюджетне вирівнювання територій?
45. Чим дотації відрізняються від субвенцій?
46. Бюджетний процес на муніципальному рівні. Дайте характеристику.
47. Назвіть учасників бюджетного процесу та охарактеризуйте їх функції і завдання.
48. Що таке муніципальний кредит? Навіщо органи місцевого самоврядування його використовують?
49. Місцевий борг. Поясніть зміст цієї дефініції. Поміркуйте: що є причиною виникнення місцевого боргу.
50. Що таке «казначейські позики»? Їх призначення?
51. Як розумієте поняття «бюджетна партисипація»? Чому про неї доречно вести мову, говорячи про спроможність громад?
52. Яка роль стейкхолдерів у розвитку партисипативної моделі врядування на місцевому рівні?
53. Що являють собою проекти місцевого економічного розвитку?
54. Що можете сказати про громадський контроль за видатками місцевих бюджетів? Його своєчасність та ефективність?
55. Які бюджетні інструменти економічного відновлення та розвитку територіальних громад вам відомі? Назвіть їх. Чи вважаєте їх своєчасними? Чому?
56. На скільки ефективним є механізм співробітництва територіальних громад в плані зміцнення фінансової спроможності? Аргументуйте думку.
57. Європейський досвід управління місцевими фінансами. Назвіть приклади. Що варто запозичити у вітчизняну практику?
58. Назвіть та охарактеризуйте механізми зміцнення фінансової спроможності територіальних громад.
59. Агломерація як інструмент спільного вирішення питань розвитку територій.
60. Міжнародні програми фінансування місцевого економічного розвитку. Назвіть їх та охарактеризуйте.

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

Дотримання умов доброчесності	<p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти в частині НДР будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Принципи доброчесності в Університеті та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями Центру забезпечення якості освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Сайт НАЗЯВО: https://naqa.gov.ua/ Центру забезпечення якості освіти ЛНУ: http://education-quality.lnu.edu.ua/accreditation/university-documents/</p> <p>Онлайн курс «Академічна доброчесність» викладений за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/</p>
Позааудиторні заняття	<p>Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо (за активну участь отримують додаткові бали).</p> <p>У рамках неформальної освіти здобувачі можуть самостійно проходити курси на онлайн платформах за темами навчальної дисципліни, що буде враховуватися при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувача.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано по завершенню навчальної дисципліни.</p>

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

СХЕМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)*	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Згідно з розкладом	<p>Тема 1. Територіальна громада як основа місцевого самоврядування: суть та змістовні характеристики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки та принципи місцевого самоврядування. Предмет місцевого самоврядування. 2. Реформа децентралізації в Україні: передумови, суть, значимість для розвитку місцевого самоврядування. 3. Економічна суть, ознаки та типи територіальних громад. 4. Спроможна та самодостатня територіальна громада: спільне та відмінне. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 1, 4 год	До семінарського заняття 1
Згідно з розкладом	<p>Тема 2. Децентралізація як передумова та основа забезпечення фінансової спроможності територіальних громад. Особливості реформування в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Децентралізація: сутність, характеристики та види. 2. Реформа децентралізації в Україні: передумови, суть, значимість для розвитку місцевого самоврядування. 3. Спроможна та самодостатня територіальна громада: спільне та відмінне. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 2, 4 год	До семінарського заняття 1
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 1.</p> <p>Тема 1-2. Система місцевого самоврядування та її складові. Спроможна та самодостатня територіальна громада.</p> <p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні знаки, функції та принципи місцевого самоврядування. 2. Фінансова децентралізація в Україні. Доцільність та своєчасність? Дайте характеристику та назвіть основні здобутки. Назвіть ризики. 3. Територіальна громада: економічна сутність, ознаки, типи та функції в системі місцевого самоврядування. 4. Спроможна громада – це про що? Розкрийте суть, назвіть можливі напрями забезпечення спроможності. 5. Самодостатня громада. Назвіть особливості, вкажіть чим відрізняється від спроможної громади. <p>Інтерактивні методи навчання.</p> <p>Дебати щодо доцільності та своєчасності реформи децентралізації та територіальної організації влади в Україні з позиції формування фінансово спроможних адміністративно-територіальних одиниць та гарантування якісних публічних послуг для населення.</p>	Семінарське заняття Самостійна робота	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

	Аналіз законодавства: проаналізуйте законодавство, яке регламентує діяльність ОМС в Україні, в т. ч. Європейську хартію місцевого самоврядування. Коротко охарактеризуйте основні положення базових законодавчих актів, з'ясуйте, які норми на сьогодні не «працюють» в повній мірі.				
Згідно з розкладом	Тема 3. Представницькі органи місцевого самоврядування: функції, повноваження та правовий статус. 1. Поняття представницьких органів місцевого самоврядування, правовий статус. 2. Функції та компетенції представницьких органів місцевого самоврядування. 3. Форми і методи роботи депутатів.	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 3, 4 год	До семінарського заняття 1
Згідно з розкладом	Тема 4. Формування та функціонування виконавчих органів місцевого самоврядування. 1. Виконавчі органи місцевого самоврядування в Україні: структура та порядок формування, функції. 2. Повноваження виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. 3. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради.	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 4, 4 год	До семінарського заняття 1
Згідно з розкладом	Семінарське заняття 2. Тема 3-4. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування: функції, повноваження та правовий статус. <i>Питання для самопідготовки:</i> 1. Функції та компетенції представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Система місцевих рад. Дайте характеристику. 3. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Виконавчі органи місцевого самоврядування в Україні: порядок формування, повноваження та структура. 5. Доцільність запровадження інституту старости в складі виконкому. Аргументуйте думку.	Семінарське заняття Самостійна робота	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	
Згідно з розкладом	Тема 5. Ресурсний потенціал територіальних громад. 1. Фінансові ресурси територіальних громад: джерела, способи залучення та використання. 2. Майнові ресурси територіальних громад. 3. Інфраструктурне та кадрове забезпечення спроможності територіальних громад.	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 5, 5 год	До семінарського заняття 3
Згідно з розкладом	Тема 6. Місцевий економічний розвиток. 1. Місцевий економічний розвиток: суть та змістовні характеристики. 2. Потенціал місцевого економічного розвитку.	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 6, 4 год	До семінарського заняття 3

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

	<p>3. Програми та інструменти місцевого економічного розвитку.</p> <p><i>Семінарське заняття 3.</i> Тема 3-4. Ресурсний потенціал територіальних громад. Місцевий економічний розвиток. <i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансово-економічний потенціал територіальних громад. Назвіть основні складові та дайте характеристики. 2. Земля в громадах: правове регулювання, особливості користування та володіння. Земельні відносини в умовах війни в Україні. Чи є особливості? Назвіть їх (чи спростуйте думку). 3. Кадровий потенціал територіальних громад. Як оцінюєте його здатність забезпечувати спроможність громад? 4. Що таке місцевий економічний розвиток? Як ви розумієте його? 5. Які чинники визначають місцевий економічний розвиток. Назвіть їх. 6. Які зміни в економіці громад відбуваються в умовах війни? Назвіть позитивні і негативні тенденції. 7. Назвіть інструменти місцевого економічного розвитку. 8. Як оцінюєте переміщення бізнесу та людей в межах України під час війни? <p>Інтерактивні методи навчання. Дебати: обговорення проблем місцевого економічного розвитку в умовах війни. Виокремлення викликів та ризиків стійкого поступу громад, аргументуючи погляди та пропозиції щодо вирішення.</p>			<p>Список основної літератури Інтернет-ресурси</p>	<p>Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год</p>	
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 3. Тема 3-4. Ресурсний потенціал територіальних громад. Місцевий економічний розвиток. <i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансово-економічний потенціал територіальних громад. Назвіть основні складові та дайте характеристики. 2. Земля в громадах: правове регулювання, особливості користування та володіння. Земельні відносини в умовах війни в Україні. Чи є особливості? Назвіть їх (чи спростуйте думку). 3. Кадровий потенціал територіальних громад. Як оцінюєте його здатність забезпечувати спроможність громад? 4. Що таке місцевий економічний розвиток? Як ви розумієте його? 5. Які чинники визначають місцевий економічний розвиток. Назвіть їх. 6. Які зміни в економіці громад відбуваються в умовах війни? Назвіть позитивні і негативні тенденції. 7. Назвіть інструменти місцевого економічного розвитку. 8. Як оцінюєте переміщення бізнесу та людей в межах України під час війни? <p>Інтерактивні методи навчання. Дебати: обговорення проблем місцевого економічного розвитку в умовах війни. Виокремлення викликів та ризиків стійкого поступу громад, аргументуючи погляди та пропозиції щодо вирішення.</p>	Семінарське заняття Самостійна робота		Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 7. Місцеві бюджети як основа розвитку та забезпечення спроможності територіальних громад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджети територіальних громад як основа забезпечення фінансової спроможності: сутність та призначення. 2. Структура та джерела доходів місцевих бюджетів. 3. Фінансування видатків місцевих бюджетів. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 7, 4 год	До семінарського заняття 4	
Згідно з розкладом	<p>Тема 8. Бюджетне регулювання та міжбюджетні відносини.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжбюджетні відносини: зміст, особливості організації. 2. Роль міжбюджетних трансфертів у забезпеченні спроможності територіальних громад. 3. Бюджетна вирівнювання територій: суть та доцільність. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 8, 4 год	До семінарського заняття 4	
Згідно з розкладом	<p><i>Семінарське заняття 4.</i> Тема 7-8. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини. <i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст та структура доходів місцевих бюджетів, їх характеристика. 	Семінарське заняття Самостійна робота	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації.		

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

	<p>2. Місцеві та загальнодержавні податки і збори в складі доходів бюджетів територіальних громад.</p> <p>3. Неподаткові надходження.</p> <p>4. Видаткові повноваження органів місцевого самоврядування.</p> <p>5. Розкрийте зміст та обґрунтуйте доцільність бюджетного вирівнювання податкоспроможності територіальних громад.</p> <p>6. Чи відповідає сучасна система бюджетного вирівнювання вимогам часу? Аргументуйте думку.</p> <p>Інтерактивні методи навчання. Дебати: обговорення проблем міжбюджетного вирівнювання в умовах війни. Дискусія про доцільність перегляду чинного механізму горизонтального вирівнювання спроможності територій. Аргументація поглядів та пропозицій.</p>			Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 9. Комунальна власність та фінанси комунальних підприємств.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування. 2. Особливості формування комунальної власності в Україні. 3. Фінанси комунальних підприємств. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 9, 4 год	До семінарського заняття 5
Згідно з розкладом	<p>Тема 10. Місцеві запозичення як інструмент нарощення інвестиційного потенціалу територіальних громад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеві запозичення та муніципальний кредит як інвестиційні ресурси місцевого самоврядування. 2. Нові можливості здійснення запозичень для сільських та селищних громад. 3. Муніципальний борг та особливості управління ним. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 10, 5 год	До семінарського заняття 5
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 5. Тема 9-10. Фінанси комунальних підприємств. Місцеві запозичення. <i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування. 2. Вітчизняна практика управління комунальним майном. Назвіть особливості та розкрийте проблеми. 3. Чому варто здійснювати місцеві запозичення. Чим ризикують територіальні громади і які вигоди отримують від залучення коштів? 4. Чи доречно здійснювати запозичення громадам під час війни в Україні. 5. Казначейські позики. Що це таке? Навіщо вони потрібні. 	Семінарське заняття Самостійна робота	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 11. Бюджетна партисипація на місцевому рівні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетна партисипація та її значимість для зміцнення спроможності територіальних громад. 2. Принципи та інструменти партисипації. 3. Правове регулювання громадської участі в Україні. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 11, 4 год	До семінарського заняття 6

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

Згідно з розкладом	<p>Тема 12. Проектне фінансування у забезпеченні місцевого економічного розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проекти місцевого розвитку: загальна характеристика та структуризація портфелю. 2. Проектне фінансування. Особливості управління муніципальними проектами на різних стадіях життєвого циклу. 3. Критерії оцінювання проектів місцевого розвитку. Проектні ризики. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 12, 4 год	До семінарського заняття 6
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 6.</p> <p>Тема 11-12. Бюджетна партисипація та проектне фінансування на місцевому рівні.</p> <p><i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке бюджетна партисипація? Яка її роль у зміцненні спроможності територіальних громад? 2. Назвіть інструменти партисипації, дайте їм характеристику. 3. Проекти місцевого розвитку. В чому полягає відмінність від інвестиційних проектів? 4. Розкрийте особливості управління місцевими проектами. 5. Що можна сказати про міжнародну підтримку розвитку громад? Чому вона відбувається? Аргументуйте думку. 6. Як, на вашу думку, повинен відбуватися моніторинг реалізації проектів місцевого розвитку? Інструменти? <p>Інтерактивні методи навчання.</p> <p>Аналіз законодавства: дослідити законодавство, яке регулює громадську участь в Україні та підготувати коротку презентацію щодо його основних положень і відмінностей від законодавства інших країн (кожен здобувач для порівняння може взяти іншу країну).</p> <p>Розробити проектну пропозицію до програми місцевого економічного розвитку. Групи студентів напрацьовують проектну пропозицію. До уваги брати соціально-економічні особливості громади, в якій проживають.</p>	Семінарське заняття Самостійна робота	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 13. Бюджетний процес та бюджетний контроль на місцевому рівні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетний процес на місцевому рівні та його особливості. 2. Стадії бюджетного процесу, учасники та повноваження. 3. Бюджетний контроль на місцевому рівні. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 13, 4 год	До семінарського заняття 7
Згідно з розкладом	<p>Тема 14. Фінансові інструменти відновлення та розвитку територіальних громад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетні інструменти економічного відновлення та розвитку територіальних громад. 2. Міжнародні програми фінансування місцевого економічного розвитку. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 14, 4 год	До семінарського заняття 7

Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад

Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 7. Тема 13-14. Бюджетний процес та бюджетний контроль на місцевому рівні. Механізми зміцнення фінансової спроможності територіальних громад. <i>Питання для самопідготовки:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетний процес на місцевому рівні. Охарактеризуйте стадії. Назвіть учасників бюджетного процесу. 2. Роль органів місцевого самоврядування в бюджетному процесі. 3. Фінансовий контроль на місцевому рівні. Розкрийте сутність та вітчизняні особливості. 3. Аргументуйте значимість бюджетних інструментів економічного відновлення та поступу територіальних громад в у воєнний та поствоєнний період. 4. Назвіть найбільш відомі програми міжнародної підтримки місцевого економічного розвитку в Україні, наприклад, на засадах співфінансування. 5. Міжнародні гранти. 6. Альтернативні джерела фінансового забезпечення спроможності територіальних громад. 	Семінарське заняття Самостійна робота	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Питання для обговорення та самопідготовки. Есе. Презентації. Тести. Кейси. Управлінські ситуації. Дебати. Групові обговорення. 2 год	
Згідно з розкладом	<p>Тема 15. Механізми зміцнення фінансової спроможності територіальних громад.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співробітництво територіальних громад як інструмент підвищення фінансової спроможності. 2. Форми та суб'єкти співробітництва. 3. Агломерація як інструмент спільного вирішення питань розвитку території. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Завдання для СРС з теми 15,16 8 год	До семінарського заняття 8
Згідно з розкладом	<p>Тема 16. Світові практики організації фінансів територіальних громад: досвід для України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейські практики управління місцевими фінансами. 2. Майнові податки та їх роль в забезпеченні самодостатності територіальних громад. 	Лекція	Список основної літератури Інтернет-ресурси	Контроль виконання ІНДЗ. Опрацювати перелік питань для підсумкового контролю	До модульного контролю
Згідно з розкладом	<p>Семінарське заняття 8. Модульний контроль</p>	Модульний контроль	Список основної літератури Засоби діагностики знань та умінь студентів з навчальної дисципліни		Згідно з розкладом